

Duwen en trekken, buigen en rekken

Hoe bescherm je een duur kaartje het beste tegen een ‘oplichter’? Leg het op je hoofd en spreid je handen met in elkaar gevlochten vingers eroverheen. Niemand zal het kaartje kunnen weghalen door je handen op te tillen.

Laat je tillen

Onder het mom van PK (psychokinese) kun je een oud proefje uitvoeren. Deze prent dateert van 1881.

Een variant daarop is op school goed te doen. Zet iemand op een stoel met zijn armen iets opzij. Vier anderen staan klaar om met één vinger, de wijsvinger, hem of haar op te tillen. Twee van achteren onder de oksels en twee van opzij onder de knieholten.

Dat lukt voor geen meter – zeker als je de proefpersoon hebt gezegd zich een beetje slap te houden.

Met wat bezweringen en één twee, drie, je kunt ‘t! lukt het echter gemakkelijk. Met een leerling van 50 kg is dat immers niet meer dan 12,5 kg per enigszins verdoofde vinger – daarom is wat vruchteloos geoefend van tevoren niet onbelangrijk.

Buigen of barsten

Niet alleen lepels kun je verbuigen, met sleutels is dat ook goed te doen. Zoek er een die van niet al te hard metaal is gemaakt. Een andere sleutel met een gleuf palmeer je, dat wil zeggen: je verstopt hem in je hand. Onder dekking van je vingers steek je de schacht van de te buigen sleutel in de gleuf en wrikt met je duim.

In een paar seconde is de sleutel verbogen. Vóór je publiek er eens goed voor gaat zitten, is de truc al gepasseerd. Concentreer je dan, roep een hogere macht aan, verzin wat, alles is goed. Open je hand enigszins zonder dat het publiek er in kan kijken, haal met verbazing de kromme sleutel tevoorschijn en vergeet niet te melden dat je niet wist dat je het in je had.

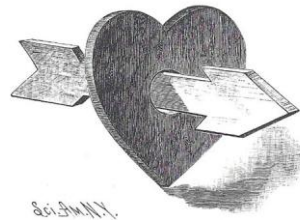
De rek is er uit

In 1923 liet ene Nino Pecoraro in het donker voorwerpen zweven terwijl hij vastgebonden zat op een stoel met 18 meter draad. Het blad *The Scientific American* had 2500 dollar uitgelooft voor een medium dat echte psychische krachten kon laten zien. Conan Doyle, de schrijver van Sherlock Holmes, was overtuigd. De ontsnappingskoning Houdini echter niet. Toen hij van die 18 m hoorde, riep hij uit: ‘Dat is dé manier om los te komen!’ In een lange draad ℓ_0 zit tenslotte extra veel rek $\Delta\ell$. Houdini bond hem vast met korte stukjes vislijn en ja hoor: ‘De geesten kwamen niet’ stamelde Nino.

Een puzzel

Met deze houten puzzel werd ooit geadverteerd in de straten van New York.

Hoe kregen ze die twee stukken hout in elkaar? De houtsoorten zijn niet hetzelfde zo te zien en dat klopt. Het hart is van walnoothout, de pijl is van lindenhout. De elasticiteitsmodulus van lindenhout is niet veel anders dan die van andere houtsoorten, maar het kan sterk krimpen (12,6%) als er vocht aan onttrokken wordt en ook weer sterk opzwellen in een stoombad. Vandaar.

Het is een gave!

Uri Geller boog lepels en sleutels in zijn hand en deed of hij zelf niet snapte hoe dat kon gebeuren. Of hij gaf een ongelovige een stukje aluminiumfolie dat ze moest natmaken en in haar hand klemmen. Op zijn bevel werd dat propje heet. En dat was ook zo, want Geller had wat kaustische soda toegevoegd en dan komt er flink wat warmte vrij. Zo maak je zilveren lepeltjes ook schoon. Die sleutel boog hij door een tweede met een gat erin te 'palmeren'. Dan stak hij de sleutel in dat gat en wrikte. Goeie truc toch? Maar dan moet je niet doen alsof je paranormale gaven hebt.

Randi heeft veel van dit soort bedriegers ontmaskerd. Bijvoorbeeld de wonderdokters die 'kwaadaardig weefsel' uit de maagstreek van een patiënt halen zonder te snijden. Die hebben bloederige troep in hun nepduim zitten of ze laten die aanreiken door een assistent die zogenaamd verband aangeeft. De nepduim zelf hoort ook tot het gezwel.

Goochelaars beweren dat logisch denkers, zoals wetenschappers, gemakkelijk te misleiden zijn. Misschien omdat die zoeken naar oorzaak en gevolg en als ze die zien, zijn ze tevreden – ook als de oorzaak door de goochelaar is aangeboden. Edison en Conan Doyle waren er bijvoorbeeld van overtuigd dat er meer was tussen hemel en aarde. Houdini deed zijn best en liet Doyle zien dat je iemand die zogenaamd aan psychokinese deed (bewegen door gedachtenkracht) niet met een lang touw moest vastbinden maar met heel korte stukjes – in een lang touw zit immers veel rek.

We willen bedonderd worden

Waarom gaan mensen naar een kwakzalver of een homeopaat? Is dat omdat een uroloog met een eng apparaat bedreigender is dan een piskijker?

Homeopaten verdunnen tot er geen enkel molecuul van de oorspronkelijke stof meer in zit. Maar waarom wordt eigenlijk een verontreiniging niet óók versterkt door verdunning?

In de 20ste eeuw heeft Rome elf huilende madonna's als wonder erkend. Nog in 1995 bleek een madonna in Civitavecchia bloed te huilen, echt bloed trouwens, zij het met y-chromosoom, dus manlijk. Wil je zelf de illusie opwekken, smeet de ogen van een beeldje dan in met een hygroscopische stof en zorg voor een vochtige omgeving.

De graancirkels ontstonden in Zuid-Engeland.

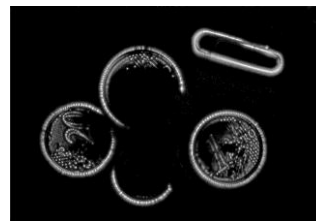
Toen twee Britten in 1991 bekenden de cirkels te hebben gemaakt met een plank onder hun voeten duurde het nog tot 1994 voor ze in Nederland een hausse werden.

In de Middeleeuwen dacht men direct aan de duivel, terwijl het natuurlijk een boze maaier was die zijn verdiende loon niet had gekregen. In onze tijd wordt de domste verslaggever erop afgestuurd om te berichten dat gedacht wordt aan ondersteboven vliegende helicopters of aan een groep dementerende egeltjes. Tot slot vernemen we via het zesde zintuig van wichelaars en kruidenvrouwtjes dat het hier gaat om samengebalde negatieve energie-stromen en dat de aarde zelf ons waarschuwt.

Blondot ontdekte 'N-stralen'. Hij onderzocht in 1903 röntgenstraling en dacht die te kunnen afbuigen met een prisma van aluminium. Bij een demonstratie in het donker dacht hij vier maxima in het spectrum te zien – tot het licht aanging en een toeschouwer het prisma toonde dat hij stiekem had weggenomen.

Het echtpaar Kirlian geloofde waarschijnlijk zelf ook dat hun corona-ontladingen het bewijs leverden dat levende dingen iets uitstralen. Maar euro's doen het ook; deze foto is gemaakt met de hoogspanning van een plasmabol.

Zie **Smaakmakers 31** op de site.

Crookes – de uitvinder van onder andere de radiometer (zie p. 38) – bleek bezweken te zijn voor de charmes van zijn medium. Ook Keely was een fraudeur. Hij troggelde veel geld af voor een perpetuum mobile dat bleek te werken op een veermotor die twee etages lager stond. Nee dan David Jones. Die komt er ruitlerlijk voor uit dat zijn machines nep zijn maar tot dusver heeft nog niemand zijn truc door.

